

Kulttuuriministeri Stefan Wallin

29.5.2007 Hanasaari klo 11.00

Suomen pohjoismaisen puheenjohtajuuskauden seminaarin

Reilu kulttuuri – kestävän kehityksen kulttuuri avauspuhe

öppningsanförande vid seminariet **Rättvis kultur - kultur för hållbar utveckling**

Hyvät seminaarin osanottajat, bästa deltagare, ladies and gentlemen,

Viime viikonloppuna Helsingin keskustaan kerääntyi kymmeniätuhansia kulttuurista ja kehitysyhteistyöstä kiinnostuneita kaupunkilaisia, kun Maailma kylässä - tapahtuma valtasi Kaisaniemen puiston. Eri maanosista tulevat muusikot ja taiteilijat toivat esiin oman maansa kulttuuria, loivat uutta ja kohtasivat.

Erilaiset festivaalit, taidetapahtumat ja produktiot ovat omiaan pienentämään tätä maailmankylää, jossa elämme. Kulttuuritoiminnan kautta syntyy juuri sitä kansalaisyhteiskuntien ja ruohonjuuritason vuorovaikutusta ja oppimista, josta kulttuurienvälinen dialogi muodostuu.

Kehitysyhteistyössä kulttuurilla voidaan sanoa olevan kaksi merkitystä. Ensiksi sillä tarkoitetaan kulttuurista näkökulmaa osana kehitysyhteistyötä, jota voidaan vahvistaa kulttuurienvälisen kompetenssin avulla sekä hyödyntämällä kulttuuria työkaluna ja vuoropuhelua edistävänä välineenä. Toisaalta kulttuurilla viitataan kulttuurisektoriin, jossa taide ja kulttuurin kehittäminen ovat itse toimintaa. Tämä seminaari keskittyy jälkimmäiseen kysymykseen: kuinka kulttuuritoimialat voivat osaltaan edistää kestävää sosiaalista ja kulttuurista kehitystä.

Kulttuuriset oikeudet kuuluvat ihmisoikeuksiin kansalaisoikeuksien, poliittisten ja taloudellisten oikeuksien ohella ja ne ovat yksi sivistyksellisten oikeuksien alakategoria. Ne ovat keskeisiä kansojen identiteetin, yhtenäisyyden, itsemääräämisoikeuden ja omanarvontunnon kannalta. Lukuisten kansainvälisten sopimusten perusteella meillä on velvollisuus kunnioittaa, suojella ja toteuttaa kulttuurisia oikeuksia. Kulttuuristen oikeuksien perinnön kunnioittaminen ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki kulttuurin muodot tai perinteet olisivat hyväksyttäviä silloin kun ne rikkovat muita ihmisoikeuksia.

Reilu kulttuuri merkitsee kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja osallisuutta kulttuuriseen merkityksenantoon ikään, sukupuoleen, vähemmistöasemaan, kieleen, vammaisuuteen, etniseen, uskonnolliseen tai kulttuuriseen taustaan katsomatta. Nämä ovat aspekteja, joiden tulisi toimia ohjenuorana myös kehitysyhteistyössä.

Det nordiska samarbetet är intensivt såväl inom kulturen som inom utvecklingspolitiken. Ett viktigt mål för alla länder är att främja att man når upp till utvecklingsmålen i FN:s millenniedeklaration, d.v.s. att medverka till att ingen längre behöver leva i extrem fattigdom.

Olika sektorer inom kulturen kan användas för att vi skall nå det här målet. Satsningar på utbildning inom kultursektorn, att främja produktion av kultur, att professionellt verksamma personer i ökande grad bildar nätverk samt intensifierat samarbete mellan personer och organisationer som företräder professionella i norr och i söder bidrar alla och envar på sitt sätt till ett demokratiskt samhälle och dess utveckling. Projekt som ansluter sig till litteratur främjar ökad läskunnighet på områden med stor fattigdom. Projekt att satsa på i sammanhanget är t.ex. att utveckla biblioteken, att stödja en ökande utgivning av litteratur för barn samt läskunnighetskampanjer av olika slag.

Konsten och de skapande branscherna har en framträdande betydelse också i ett ekonomiskt sammanhang. De besitter en potential som man har förstått att fullt ut uppskatta först under senare tid. De skapande branschernas roll och ekonomiska möjligheter betonas speciellt i sådana utvecklingsländer som eventuellt saknar ekonomiskt kapital och naturresurser av mera betydande slag. I gengäld har de här länderna ofta ett rikt andligt kapital och en rik kultur att falla tillbaka på.

I internationella sammanhang har kulturens och kultursektorns betydelse stärkts inom utvecklingssamarbetet. Unesco och Europarådet är inarbetade aktörer på området medan den europeiska kommissionen är en part som senare har kommit in i bilden. UNESCO:s avtal om främjande av kulturell mångfald och dess genomförande är av avgörande betydelse i sammanhanget.

Europeiska kommissionens färskaste meddelande på kulturens område efterlyser en ökad integrering av ett kulturbaserat synsätt i all utvecklingspolitik samt ökat stöd till kulturanknuten verksamhet. Kulturen är en resurs med ett uttalat egenvärde. Inom utvecklingspolitiken borde man i ökande grad prioritera människornas behov av och tillträde till kultur.

Ett av nordiska ministerrådets viktigaste diskussionsämnen för närvarande är hur vi gemensamt kan svara på de utmaningar som globaliseringen för med sig. I den här diskussionen får man inte glömma det att vårt ansvar också omfattar länder utanför Norden.

Våra aktiviteter skall på ett internationellt plan återspegla kulturens och de skapande aktiviteternas ökande betydelse. En värld stadd i förändring sporrar oss till sektoröverskridande samarbete.

Samarbetet mellan regioner stärker kulturernas och religionernas växelverkan. Norden framträder som ett mångkulturellt, öppet och likvärdigt/jämlikt område. Men det är i näromgivningen som man sår fröet till kulturernas fruktbara möten och till människors respekt för mångfald.

Finland vill främja ett kultursamarbete som bottnar i en kulturuppfattning med bred bas. Nya möjligheter till deltagande och att stärka olika aktörers förutsättningar att vara verksamma inom kultur är våra ledmotiv. Det här seminariet har således sin givna plats bland de mål som ställdes upp för Finlands period som ordförande.

Seminaari kokoaa toimijoita kaikista pohjoismaista: poliitikkoja, virkamiehiä, tutkijoita sekä kansainvälisten että kansallisten järjestöjen edustajia ja käytännön toimijoita, jotka hyödyntävät kulttuuritoimialoja kehitysyhteistyössä. Kaikkien panosta tarvitaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Konferenssin tavoitteena on luoda ja vahvistaa kulttuurin ja kehitysyhteistyön verkostoja pohjoismaissa. Se tarjoaa näkökulmia kulttuurin rooliin ja asemaan kehityspolitiikassa eri pohjoismaissa käytännön esimerkkien ja strategioiden kautta. Edelleen seminaari antaa

mahdollisuuden meille suomalaisille toimijoille hahmottaa omaa toimintaamme tässä kontekstissa.

Näiden tavoitteiden toteutumiseen on hyvät mahdollisuudet, kun tässä salissa istuu lähes 200 kulttuurin ja kehitysyhteistyön ammattilaista.

Tällä nimenomaisella sektorilla on vielä paljon tehtävää. Toivon, että konferenssin myötä löydettäisiin yhteisiä malleja siitä, mitä me Pohjoismaat voisimme yhdessä tehdä kulttuurin aseman edistämiseksi kehitysyhteistyössä.

Tämän päivän seminaarin tarkoituksena on aloittaa yhteispohjoismainen keskustelu kulttuuri- ja kehityspolitiikan yhteisistä ulottuvuuksista. Toivon, että käymienne keskustelujen pohjalta syntyy linjauksia ja konkreettisia ehdotuksia tulevaisuuden yhteistyölle. Tässä teidän osallistujien aktiivinen panos on ensisijaisen tärkeä.

Toivotan teille antoisaa, vilkasta ja kiihkeästi keskustelevaa seminaaria.